

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Δ/ση: Λ. Συγγρού 15 – 17

Τ.Κ.: 117 43 Αθήνα

Τηλ.: 213 20 63 822

213 20 63 776

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Συνεδρίαση 54^η

Απόφαση υπ' αριθμ. 1885/2025

Στην Αθήνα, σήμερα **21-11-2025**, ημέρα **Παρασκευή** και ώρα **12:00´** η **Περιφερειακή Επιτροπή** συνήλθε σε **έκτακτη** συνεδρίαση **μέσω τηλεδιάσκεψης**, λόγω του επείγοντος των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ: 1441318/21-11-2025 πρόσκληση του Προέδρου της η οποία κοινοποιήθηκε νόμιμα στα μέλη της, στους Αντιπεριφερειάρχες και στις παρατάξεις, στις 20-11-2025.

Η επιτροπή συνεδριάζει εκτάκτως καθώς σχετικά με τα νομικά θέματα εκπνέουν οι προθεσμίες άσκησης ενδίκων μέσων.

Θέμα 1^ο

Άσκηση ή μη έφεσης (α) κατά της υπ' αρ. Α10102/2025 απόφασης του 26ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και (β) κατά της υπ' αρ. Α8969/2025 απόφασης του 26ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Στην συνεδρίαση συμμετέχουν:

Ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Επιτροπής, κος Νικόλαος Χαρδαλιάς και

Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Τουμαζάτου Μαριάννα
- Κωνσταντέλλου Αθηνά
- Γώγος Χρήστος
- Παπασπύρου Αθανασία
- Βλάχου Γεωργία
- Μπαλάφας Γεώργιος
- Λογοθέτη Αικατερίνη

Τα αναπληρωματικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
- Μαγγανάρης Νικόλαος
- Τάτσης Γεώργιος

Απόντες από την συνεδρίαση:

Τα τακτικά μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής κ.κ.:

- Βάρσου Μαργαρίτα
- Κατσικάρης Δημήτριος
- Γεράκη Αικατερίνη

Εκ των ανωτέρω απόντων τακτικών μελών τα τρία (3) έχουν αντικατασταθεί από τα αναπληρωματικά μέλη.

Χρέη Γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής εκτελεί η υπάλληλος της Περιφέρειας Αττικής, κα Παναγιώτα Γιαννάκου.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία καθώς στην συνεδρίαση συμμετέχουν 11 από τα 11 μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής, ο πρόεδρος της Επιτροπής κ. Χαρδαλιάς Νικόλαος δίνει το λόγο στην κα. Σκουλά, η οποία ενημερώνει τα μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής για τα εξής:

Σας διαβιβάζουμε τις ανωτέρω δικαστικές αποφάσεις, που κοινοποιήθηκαν στην Περιφέρεια Αττικής την 26-09-2025 (**λήξη προθεσμίας για την τυχόν άσκηση έφεσης την 25-11-2025**) και σας εκθέτουμε τα εξής:

Με την υπ' αρ. **A10102/2025** απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή η με ΑΓ 5907/2023 αγωγή και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, της Περιφέρειας Αττικής και των Δήμων Μαραθώνος και Πεντέλης, ευθυνομένων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, να καταβάλουν νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως στον 1^ο ενάγοντα ατομικά το ποσό των 70.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της μητέρας του, στη 2^η ενάγουσα ατομικά το ποσό των 10.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της πεθεράς της και στον 1^ο ενάγοντα και στην 2^η ενάγουσα, υπό την ιδιότητά τους ως συνασκούστων τη γονική μέριμνα του ανηλίκου τέκνου τους το ποσό των 20.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο της γιαγιάς τους, ενώ λοιπά αγωγικά αιτήματα απορρίφθηκαν.

Με την υπ' αρ. **A8969/2025** απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή η με ΑΓ 7686/2023 αγωγή και αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου, της Περιφέρειας Αττικής και του Δήμου Μαραθώνος, ευθυνομένων αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, να καταβάλουν νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής και μέχρι εξοφλήσεως στην 1^η ενάγουσα το ποσό των 100.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του συζύγου της, καθώς και το ποσό των 40.000€ λόγω ηθικής βλάβης ένεκα τραυματισμού της, στη 2^η ενάγουσα το ποσό των 75.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του πατέρα της, στον 3^ο ενάγοντα ατομικά το ποσό των 75.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του πατέρα του, στην 4^η ενάγουσα ατομικά το ποσό των 15.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του πεθερού της και στους 3^ο και 4^η ως συνασκούστες τη γονική μέριμνα των δύο ανηλίκων τέκνων τους το ποσό των 25.000€ για έκαστο αυτών ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο του παππού τους, καθώς και το ποσό των 15.000€ για έκαστο αυτών λόγω ηθικής βλάβης ένεκα τραυματισμού τους, ενώ απέρριψε λοιπά αγωγικά αιτήματα.

Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των διατάξεων 481, 482 και 487 του Αστικού Κώδικα, εις ολόκληρον ευθύνη σημαίνει ότι έκαστος των εναγομένων είναι υπόχρεος σε καταβολή ολόκληρου του ποσού και δεν δύναται να αρνηθεί έναντι του ενάγοντος την υποχρέωσή του αυτή με το αιτιολογικό ότι είναι και άλλος εναγόμενος υπόχρεος, σε περίπτωση όμως που καταβάλει ένας εξ αυτών το ποσό αυτό απαλλάσσονται και οι λοιποί έναντι του δανειστή (ενάγοντος), ενώ εκείνος που κατέβαλε, δύναται να αναζητήσει το ποσό που κατέβαλε από τους λοιπούς συνοφειλέτες, αναλόγως του μέτρου ευθύνης εκάστου που τυχόν θα καθοριστεί με δικαστική απόφαση, κατόπιν άσκησης σχετικής αγωγής (αναγωγής) εκ μέρους του.

Το δικάσαν Δικαστήριο, παρά τις κρίσεις του περί των πράξεων και παραλείψεων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες ήταν επαρκώς ικανές και μπορούσαν, αντικειμενικώς, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και με βάση και τα διδάγματα της κοινής πείρας, να επιφέρουν το ζημιολόγο αποτέλεσμα, ήχθη σε κρίση περί αποζημιωτικής ευθύνης και της Περιφέρειας Αττικής, εις ολόκληρον ευθυνομένης με το Ελληνικό Δημόσιο.

Μέχρι σήμερα, όλες οι αποφάσεις που έχουν περιέλθει σε γνώση μας διαλαμβάνουν στο σκεπτικό τους αντίστοιχες κρίσεις με τις ως άνω καθ' ο μέρος αφορά στο Ελληνικό Δημόσιο.

Αντιθέτως, καθ' ο μέρος αφορά στην Περιφέρεια Αττικής υπάρχει σειρά δικαστικών αποφάσεων, με τις οποίες έχουν απορριφθεί συναφείς αγωγές κατά το μέρος που στρέφονταν εναντίον της (Ενδεικτικώς: οι υπ' αρ. 17531/2023, 8832/2023, 596/2024, 4689/2024, 17487/2023, 11017/2023, 8334/2024, 16129/2023, Α3043/2024, 6874/2023 αποφάσεις κ.α).

Λαμβάνοντας υπόψη τα κριθέντα με τις ως άνω απορριπτικές για την Περιφέρεια Αττικής δικαστικές αποφάσεις, τα όσα εκτέθηκαν με τις έγγραφες απόψεις της Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας και τα στοιχεία της δικογραφίας εκάστης των ανωτέρω υποθέσεων, θα στοιχειοθετούντο, κατ' αρχάς, πλείστοι λόγοι για την άσκηση έφεσης κατά των ανωτέρω δικαστικών αποφάσεων.

Ωστόσο, όπως είναι γνωστόν, στο νομοσχέδιο για την «Ενίσχυση της κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις» περιελήφθη διάταξη περί μη άσκησης ή παραίτησης, κατά περίπτωση, από ένδικα μέσα σε δίκες που αφορούν αγωγές για αξιώσεις που γεννήθηκαν λόγω της πλημμύρας της 15ης.11.2017 στην ευρύτερη περιοχή της Μάνδρας Αττικής και της πυρκαγιάς που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική.

Η διάταξη αυτή, όπως εισήχθη στην Βουλή των Ελλήνων, αφορούσε αρχικά μόνο το Ελληνικό Δημόσιο, δεδομένου και του ότι το τελευταίο δεν τελεί στις ως άνω συναφείς δίκες με την

Περιφέρεια Αττικής (και τους Δήμους) σε σχέση αναγκαστικής ομοδικίας, αλλά σε σχέση απλής ομοδικίας, πλην όμως κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου προστέθηκαν στις υπόψη ρυθμίσεις και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού.

Ως εκ τούτου το άρθρο 224 του Ν. 5193/2025, όπως ισχύει, ορίζει τα εξής:

«1. Κατά οριστικών αποφάσεων πρωτοβαθμίων διοικητικών Δικαστηρίων, με τις οποίες σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' ή β' βαθμού κατ' εφαρμογή των διατάξεων περί αστικής ευθύνης, επιδικάζονται: α) χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης υπέρ μελών οικογένειας προσώπου που απεβίωσε ή λόγω ηθικής βλάβης εξαιτίας τραυματισμού προσώπου και β) είτε κατά την πυρκαγιά που εκδηλώθηκε την 23η.7.2018 στην Ανατολική Αττική, το Ελληνικό Δημόσιο ή οι Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού δεν ασκούν ένδικο μέσο ή παραιτούνται από το ασκηθέν.2.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται δίκες, που κατέστησαν εκκρεμείς ενώπιον δευτεροβάθμιων διοικητικών δικαστηρίων, κατόπιν άσκησης έφεσης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου κατά το μέρος που αφορούν απαιτήσεις της παρ. 1.

4. Το δικαίωμα αναγωγής του Ελληνικού Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού κατά συνυπόχρεο τρίτου, δεν επηρεάζεται από τις διατάξεις του παρόντος».

Κατ' αρχάς, θα πρέπει και εν προκειμένω να επισημανθεί ότι με τις ανωτέρω διατάξεις δεν παρακωλύεται το δικαίωμα των εναγόντων-εναγουσών στις ως άνω υποθέσεις, να ασκήσουν, σύμφωνα με τις πάγιες δικονομικές διατάξεις, ενόψει, άλλωστε και του, διασφαλίζοντος το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, άρθρου 20 του Συντάγματος, που έχει εφαρμογή και στις διοικητικές δίκες, ένδικα μέσα κατά εκδοθεισών ή εκδοθησομένων δικαστικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, με τις ως άνω διατάξεις της παρ. 1 προβλέφθηκε, ως προεκτέθηκε, ότι πέραν του Ελληνικού Δημοσίου και οι ο.τ.α. α' και β' βαθμού (Δήμοι και Περιφέρεια Αττικής) δεν ασκούν ένδικα μέσα ή παραιτούνται από τα ήδη ασκηθέντα, στο μέτρο που πρόκειται για αξιώσεις που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό τους πεδίο.

Σημειώνεται, ότι για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων δεν έχει περιέλθει, μέχρι σήμερα, σε γνώση μας, κάποια διευκρινιστική εγκύκλιος, ενώ από τις μέχρι σήμερα δικαστικές αποφάσεις των αποκλειστικά αρμόδιων κατά το Σύνταγμα και το νόμο Δικαστηρίων δεν έχουν επιλυθεί ενιαίως και στο σύνολό τους τα νομικά και ερμηνευτικά ζητήματα που ανακύπτουν εξ αυτών.

Κατόπιν και της ανακοίνωσης της Περιφέρειας Αττικής για την άμεση υλοποίηση των προβλέψεων του νόμου, παραθέτουμε τα εξής όσον αφορά στο ζήτημα του κατά πόσο οι αξιώσεις που επιδικάστηκαν με τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπίπτουν ή μη στο ρυθμιστικό πεδίο των ως άνω διατάξεων:

Στην προκειμένη περίπτωση και σύμφωνα με τα λεπτομερώς ανωτέρω εκτεθέντα:

(α) Η υπ' αρ. **A10102/2025** απόφαση αφορά στην επιδίκαση ποσών ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο μέλους της οικογένειας των εναγόντων-ενάγουσας (μητέρας, πεθεράς και γιαγιάς αντίστοιχα), κατά την έννοια της ΑΚ932.

Συνεπώς, οι επιδικασθείσες αξιώσεις εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

(β) Η υπ' αρ. **A8969/2025** απόφαση αφορά αφενός μεν στην επιδίκαση ποσών ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από το θάνατο μέλους της οικογένειας των εναγόντων-εναγουσών (συζύγου, πατέρα, πεθερού και παππού αντίστοιχα), κατά την έννοια της ΑΚ932, αφετέρου δε στην επιδίκαση ποσών (καθ' ο μέρος αφορά στην 1^η ενάγουσα και στα ανήλικα τέκνα του 3^{ου} και 4^{ης} των εναγόντων) ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ένεκα τραυματισμού.

Συνεπώς, οι επιδικασθείσες αξιώσεις εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

Συμπερασματικά, οι αξιώσεις που επιδικάστηκαν με (α) την υπ' αρ. **A10102/2025** απόφαση του 26^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και (β) την υπ' αρ. **A8969/2025** απόφαση του 26^{ου} Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 224 παρ. 1 του Ν. 5193/2025, για τις οποίες προβλέπεται η μη άσκηση ενδίκου μέσου.

Σύμφωνα με το άρθρο 176 παρ. 1 περ. θ' του Ν. 3852/2010, ως ισχύει, σε συνδυασμό με το άρθρο 175Α του ίδιου Νόμου, η Περιφερειακή Επιτροπή «...αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων...» και ως εκ τούτου παρακαλείσθε όπως αποφασίσετε σχετικά.

Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της
η Περιφερειακή Επιτροπή
ομόφωνα αποφασίζει

Τη μη άσκηση έφεσης (α) κατά της υπ' αρ. Α10102/2025 απόφασης του 26ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και (β) κατά της υπ' αρ. Α8969/2025 απόφασης του 26ου Τριμελούς Τμήματος του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Ο Πρόεδρος

Νικόλαος Χαρδαλιάς

Τα Μέλη
Τουμαζάτου Μαριάννα
Κωνσταντέλλου Αθηνά
Γώγος Χρήστος
Παπασπύρου Αθανασία
Βλάχου Γεωργία
Μπαλάφας Γεώργιος
Λογοθέτη Αικατερίνη
Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα)
Μαγγανάρης Νικόλαος
Τάτσης Γεώργιος